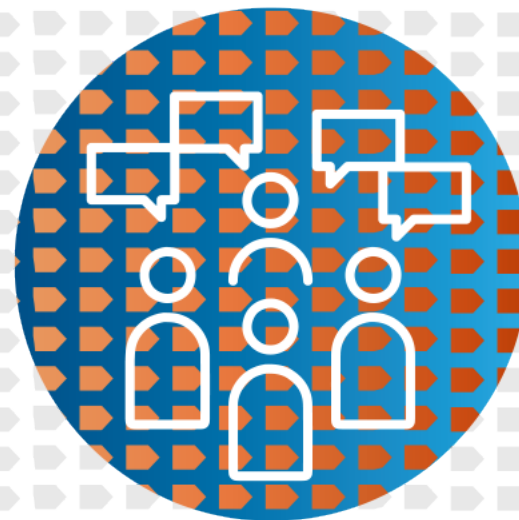

Informe de retorn

Procés participatiu de la consulta prèvia del PLATER

Pla Territorial Sectorial per
al Desenvolupament de les Energies
Renovables a Catalunya

Antecedents i normativa

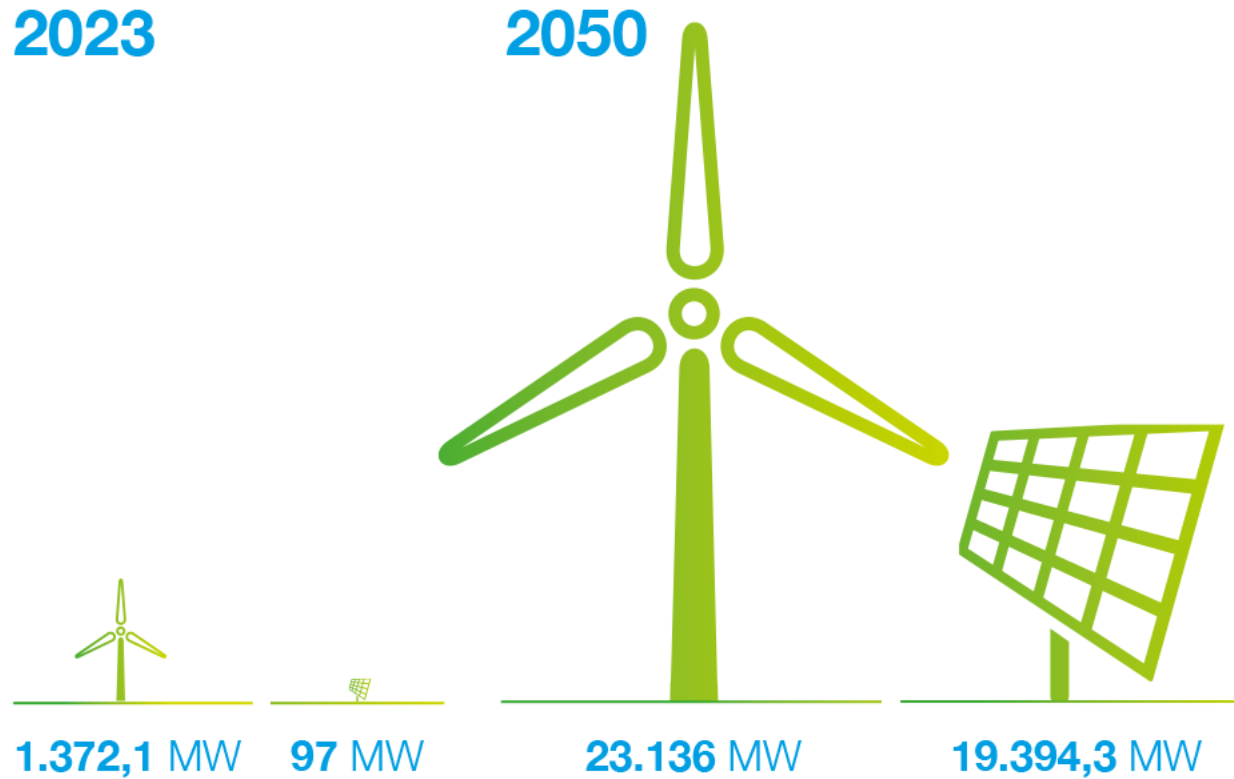

Davant l'emergència climàtica, Catalunya s'ha posicionat clarament a favor d'una transició energètica cap a un model energètic climàticament neutre basat en les energies renovables a l'horitzó 2050. A més, aquest canvi ha de permetre que el nou sistema energètic sigui més distribuït i democràtic, canviant la relació la ciutadania ha tingut fins ara amb l'energia.

Aquesta transició energètica, s'analitza en profunditat a la Prospectiva Energètica de Catalunya en l'horitzó 2050 (**PROENCAT 2050**), que fixa les visions de futur del sistema energètic de Catalunya a llarg termini,

amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions en matèria de política energètica a mitjà i llarg termini. La PROENCAT 2050 es basa en el Pacte Nacional per a la Transició Energètica i la Llei 16/2017, del Canvi Climàtic, que tenen entre els seus objectius principals la sobirania energètica de Catalunya i la neutralitat climàtica. D'acord amb les necessitats i objectius energètics que presenta la PROENCAT, Catalunya haurà de desenvolupar un gran nombre de projectes d'energies renovables, fonamentalment parcs eòlics i plantes fotovoltaïques, una part dels quals hauran de situar-se sobre el terreny.

Antecedents i normativa

Concretament, per a l'any 2050 s'estableix un objectiu d'energia eòlica terrestre i solar fotovoltaica a terra de 23.136 MW i 19.394,3 MW, respectivament, mentre que la situació actual del desplegament d'aquestes tecnologies és de 1.372,1 MW i 97 MW, respectivament (any 2023).

Antecedents i normativa

Per poder assolir aquest objectiu, en l' **Acord del Govern de declaració d'emergència climàtica, aprovat el 14 de maig de l'any 2019**, es va aprovar la necessitat d'elaborar “una estratègia territorial per a la implantació de les instal·lacions d'energia renovable, fonamentalment eòlica i fotovoltaica, necessàries per a desenvolupar la transició energètica a Catalunya i complir amb els objectius de la Llei del canvi climàtic en matèria d'energia”.

En el mateix sentit, el **Decret Llei 24/2021, de 26 d'octubre**, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades, modifica la **Llei 16/2017 del canvi climàtic** per incorporar a la planificació energètica la necessitat que es faci conjuntament amb la planificació territorial sectorial de les energies renovables.

Antecedents i normativa

Finalment, el dia 3 de maig de 2022 es va aprovar l'**Acord de Govern d'aprovació de la formulació del Pla territorial sectorial per a la implantació de les energies renovables a Catalunya (PLATER)**. Aquest Acord de Govern encomana l'elaboració del PLATER al Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, per mitjà de l'Institut Català d'Energia, amb la col·laboració de la resta de departaments de la Generalitat de Catalunya amb competències relacionades amb el pla i de les administracions locals catalanes.

Per què fer un Pla territorial sectorial?

Davant l'important repte que suposa integrar aquest gran volum de projectes d'energies renovables en el territori i considerant també l'elevada superfície necessària, sorgeix la necessitat normativa de desenvolupar un pla territorial sectorial que ordeni aquest desplegament, sempre tenint en consideració tots els criteris necessaris.

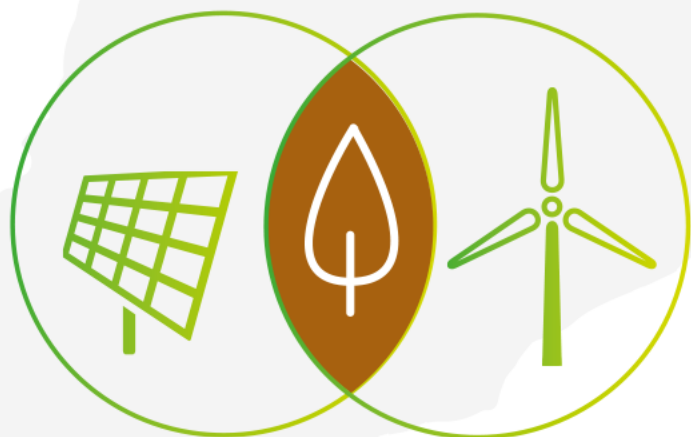
Cal tenir present que, en la situació actual, la planificació territorial de Catalunya no disposa de cap instrument de planificació territorial sectorial que tingui com a finalitat ordenar el desplegament d'aquestes infraestructures energètiques.

Actualment, els projectes de parcs eòlics i plantes fotovoltaïques sobre el terreny requereixen complir amb les normatives sectorials en els àmbits ambiental, urbanístic i paisatgístic, seguint el marc legislatiu

integrat que indica el Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables. Així mateix, diferents departaments de la Generalitat han elaborat els seus propis documents amb els criteris del seu àmbit que han de seguir les persones promotores d'instal·lacions d'energies renovables.

Així, cal desenvolupar aquest pla territorial que ordeni el desplegament dels projectes d'energies renovables sobre el terreny, formulant un instrument, el més eficaç possible, a partir de les directrius generals de la distribució arreu del territori d'aquestes instal·lacions necessàries, per a fer efectiva la transició energètica a Catalunya, en base a l'aplicació d'un conjunt de criteris aplicats de manera homogènia. Aquests criteris hauran d'assegurar la compatibilitat d'aquests projectes amb el territori i les persones que hi viuen.

Què es pretén amb el PLATER?

Té com a objectiu específic la determinació de les zones disponibles per a les energies renovables i els criteris per a la seva delimitació, per a la instal·lació de sistemes de producció d'energia elèctrica amb les tecnologies eòlica terrestre i fotovoltaica a terra que es necessiten per satisfer la demanda d'energia elèctrica segons les previsions de la PROENCAT 2050.

Així mateix, un pla territorial sectorial suposarà agilitzar la tramitació dels projectes, atès que aquest nou instrument planificador preveu incorporar una anàlisi de tot el territori català respecte la seva compatibilitat amb els diferents vectors, i això simplificarà la tramitació posterior dels projectes que vulguin implantar-se en aquestes àrees compatibles seleccionades.

Què es pretén amb el PLATER?

Objectius específics de la iniciativa

- Ordenar el desplegament de l'important nombre d'instal·lacions renovables (eòliques i fotovoltaïques) en el territori, garantint la compatibilitat amb aquells criteris que afecten al territori i a les persones que hi viuen, així com evitant la concentració de les instal·lacions en determinades zones.

- Simplificar o reduir la tramitació administrativa dels projectes d'instal·lació d'energies renovables, especialment si la seva ubicació no presenta de manera clara cap incompatibilitat addicional a les ja analitzades en el PLATER.

- Preservar els sòls agraris de major qualitat.

- Assegurar la disponibilitat de superfície per assolir els objectius de la PROENCAT.

Processos participatius i consultes realitzades

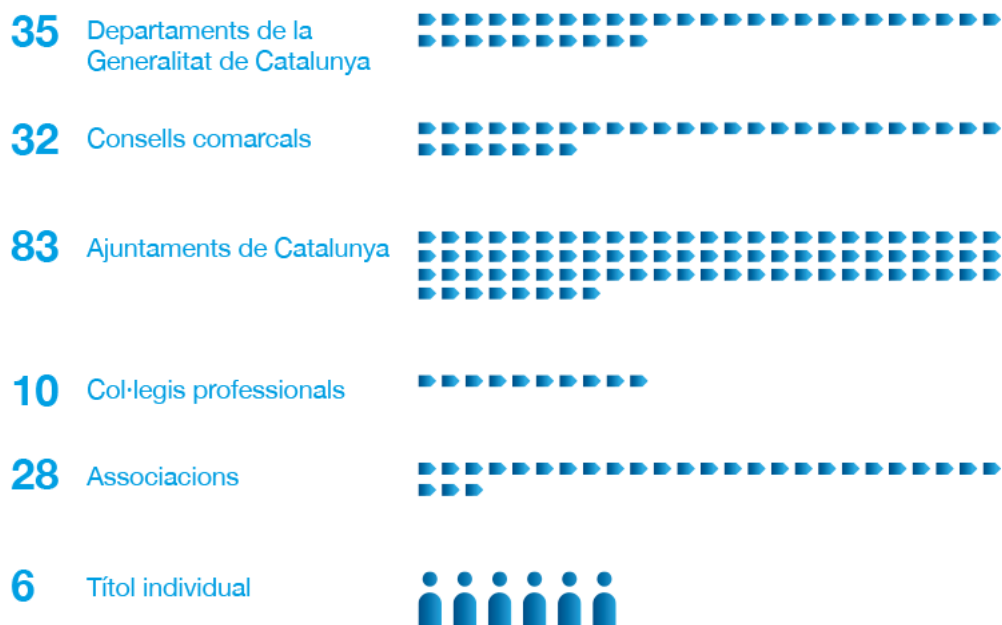

Des de la seva aprovació, s'han realitzat dues consultes de participació:

- **Procediment d'avaluació ambiental estratègica.** La primera fase va consistir en una consulta pública adreçada a les administracions públiques afectades i a les entitats interessades, i va culminar amb l'elaboració del Document d'Abast del PLATER, que estableix:
 - Els principis de sostenibilitat i els aspectes estratègics a considerar
 - L'amplitud i el nivell de detall de l'Estudi Ambiental Estratègic (que s'elaborarà posteriorment), les modalitats d'informació i consulta, les administracions públiques afectades i les persones interessades,
 - Els objectius ambientals aplicables, els criteris i indicadors.

Processos participatius i consultes realitzades

Aquesta consulta, que és responsabilitat de l'Òrgan Ambiental de la Generalitat de Catalunya, de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural, va rebre aportacions per part de 35 entitats de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya, 32 Consells comarcals de Catalunya, 83 ajuntaments de Catalunya, 10 col·legis professionals, 28 associacions i entitats d'interès amb àmbits geogràfics diversos, i 6 persones van fer aportacions a títol individual.

Més endavant, es produirà una altra consulta pública, sobre l'esborrany del document, que es dirigirà al conjunt de la ciutadania i de la societat civil.

Processos participatius i consultes realitzades

Consulta pública prèvia a ciutadania i entitats concernides o interessades en fer aportacions, tal com estableix el procediment per a la redacció, tramitació i aprovació de normes. Els resultats i característiques de la mateixa es descriuen a continuació.

Objectiu de la consulta

Va consistir en conèixer l'opinió del conjunt de la societat catalana respecte a l'elaboració i aplicació, de la manera més eficaç possible, d'un instrument de l'Administració que assegurí l'encaix territorial de les energies renovables en el territori, especialment de l'energia eòlica terrestre i l'energia solar fotovoltaica instal·lada a terra, així com també obtenir informació i valoracions sobre aspectes que es considera que s'haurien de tenir en compte en cas de desenvolupar l'opció normativa preferida (aprovació d'un pla territorial sectorial).

Tot i no formar part de l'àmbit concret del PLATER, també es va recollir l'opinió de la ciutadania i del conjunt d'agents del territori sobre qualsevol altre aspecte que es consideri oportú modificar o afegir respecte el marc normatiu actual en els àmbits urbanístic, ambiental, paisatgístic, etc., a fi d'assegurar una implantació efectiva i adequada de les energies renovables en el territori, complint amb els objectius que Catalunya té definits en relació al desplegament d'aquestes tecnologies, de la manera més adequada i consensuada amb la societat catalana.

Objectiu de la consulta

Les preguntes orientatives que es van fer per centrar les aportacions van ser les següents:

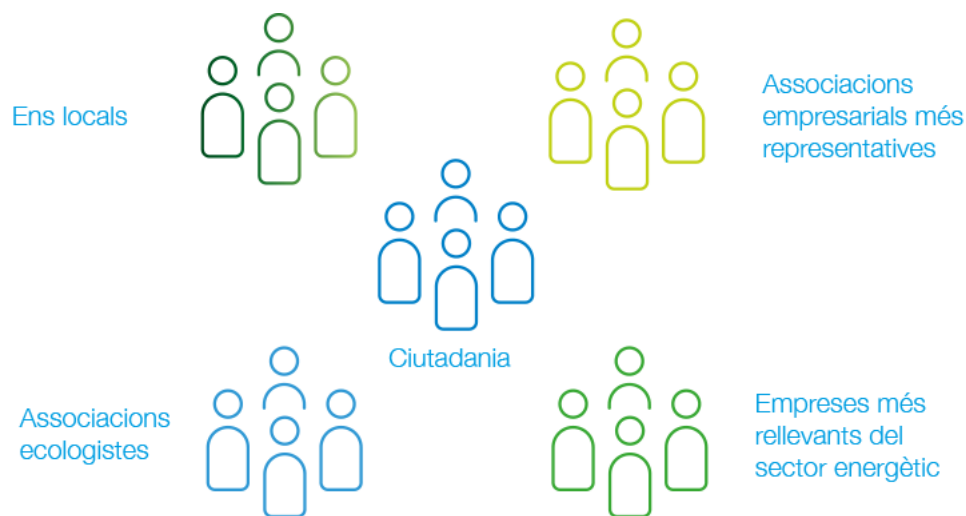
1. Considereu que s'ha descrit adequadament el problema? Hi ha aspectes que no s'han tingut en compte i que haurien de ser valorats per la Generalitat de Catalunya?
2. Creieu convenient disposar d'un pla territorial que planifiqui el desplegament de les energies renovables sobre el territori a Catalunya com a solució a les problemàtiques detectades?

Objectiu de la consulta

3. Hi ha altres impactes positius o negatius derivats del marc normatiu vigent que no s'hagin posat de manifest en la documentació adjunta?
4. Considereu que hi ha aspectes negatius en el marc normatiu que calgui millorar, en relació als criteris que regeixen la implantació d'energies renovables en el territori?
5. Quins criteris creieu que caldria tenir en compte per al desplegament de les energies renovables en el territori?
6. Cal comptar amb mecanismes participatius del territori en la presa de decisions mitjançant l'habilitació de canals de participació del teixit econòmic i social i de la ciutadania?
7. Creieu que l'enfocament del PLATER plantejat al document adjunt és l'adequat per constituir un pla territorial que sigui un instrument útil i eficient per resoldre les problemàtiques detectades?

Canals i grups als quals es va adreçar la consulta

Es va adreçar al conjunt de la ciutadania i organitzacions, però especialment a les entitats, col·lectius o sectors potencialment afectats per la implantació de les energies renovables en el territori, respecte dels quals es considera especialment important la seva contribució. Particularment, es destaca els ens locals, les associacions empresarials més representatives, les associacions ecologistes, les empreses més rellevants del sector energètic, entre altres.

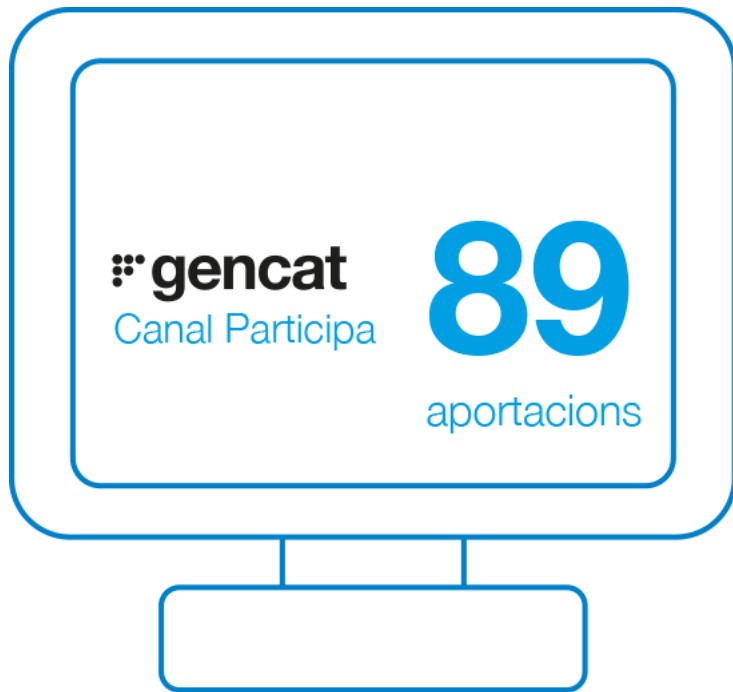

El canal que es va fer servir per recollir aportacions va ser el portal de participació de la Generalitat de Catalunya (participa.gencat.cat) i també es van rebre aportacions a través d'altres canals de contacte de l'ICAEN.

La fase de recull d'aportacions de la consulta, va estar oberta des del dia 5 de maig del 2023 fins el dia 4 de juny del mateix any.

En una segona fase es va procedir a analitzar les aportacions i a respondre-les a través del portal.

Aportacions rebudes

gencat
Institut Català
d'Energia

164
aportacions

A través del canal participa es van rebre 89 aportacions. Aquestes van provenir de persones interessades en la temàtica i el desenvolupament del PLATER i d'entitats i associacions de diversos perfils que van voler fer propostes i suggeriments.

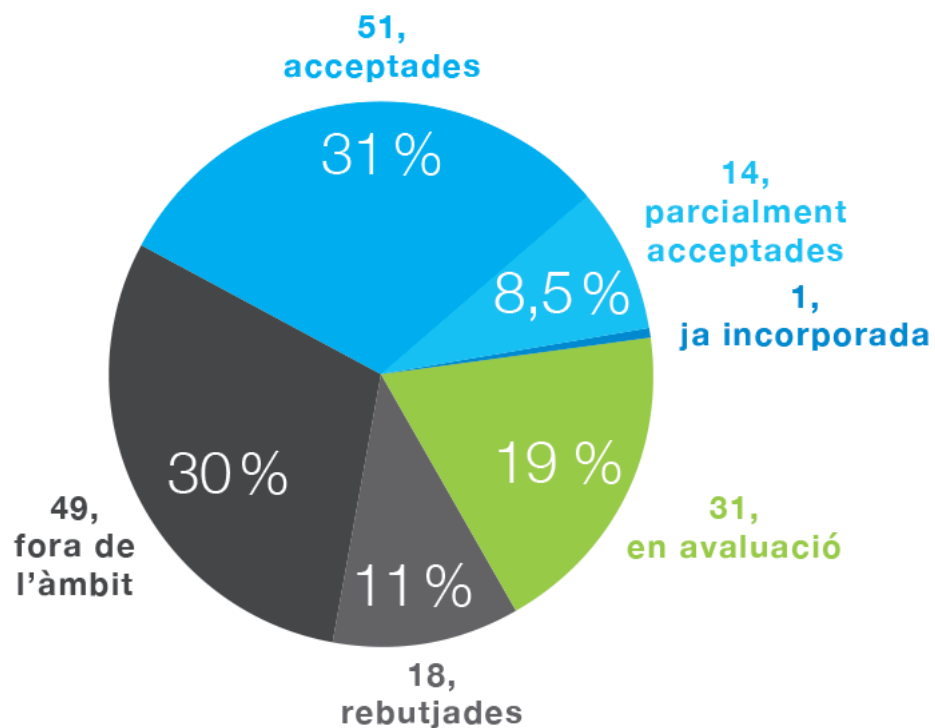
En relació a les aportacions rebudes per altres vies, hi ha entitats que van fer arribar a l'ICAEN documents amb més d'una aportació, ja sigui adjuntant el document a la plataforma o per correu electrònic a la bústia de l'ICAEN. En total s'han rebut 164 aportacions, incloent les del canal participa i les contingudes en aquests documents.

Aportacions rebudes

Aportacions totals: 164

Aportacions acceptades a tràmit: 97

CIUTADANIA
53,6 %
52 aportacions

ASSOCIACIONS / ENTITATS
46,4 %
45 aportacions

Aportacions rebudes

Entitats que han fet aportacions

Federació Catalana de Municipis: Associació plural formada per municipis i altres ens locals de Catalunya constituïda per a la defensa i la promoció de l'autonomia local.

UNEFCAT: Associació d'empreses fotovoltaïques de Catalunya. UNEFCAT està integrada dins d'UNEF, l'associació d'empreses fotovoltaïques d'Espanya, que agrupa a més de 330 empreses del sector.

GEOPARC Orígens: Està formada per un total de 19 municipis de les comarques Pallars Jussà, Noguera, Pallars Sobirà i Alt Urgell i 2 consells comarcals: Pallars Jussà i Noguera.

EOLICCAT: Associació d'empreses del sector de l'energia eòlica que impulsa una plataforma per promoure aquesta, afavorint la interacció i les

sinèrgies entre les empreses i organitzacions que aposten per un futur energètic renovable.

Unió de Pagesos de Catalunya: Aplega persones de totes les comarques catalanes que es dediquen a l'agricultura, a la ramaderia o a l'activitat forestal per compte propi, i que defensen de manera solidària el sector agrari per millorar les condicions de vida i treball. Amb més de 6.000 afiliats i afiliades, és el sindicat majoritari del camp català i el més representatiu a Catalunya.

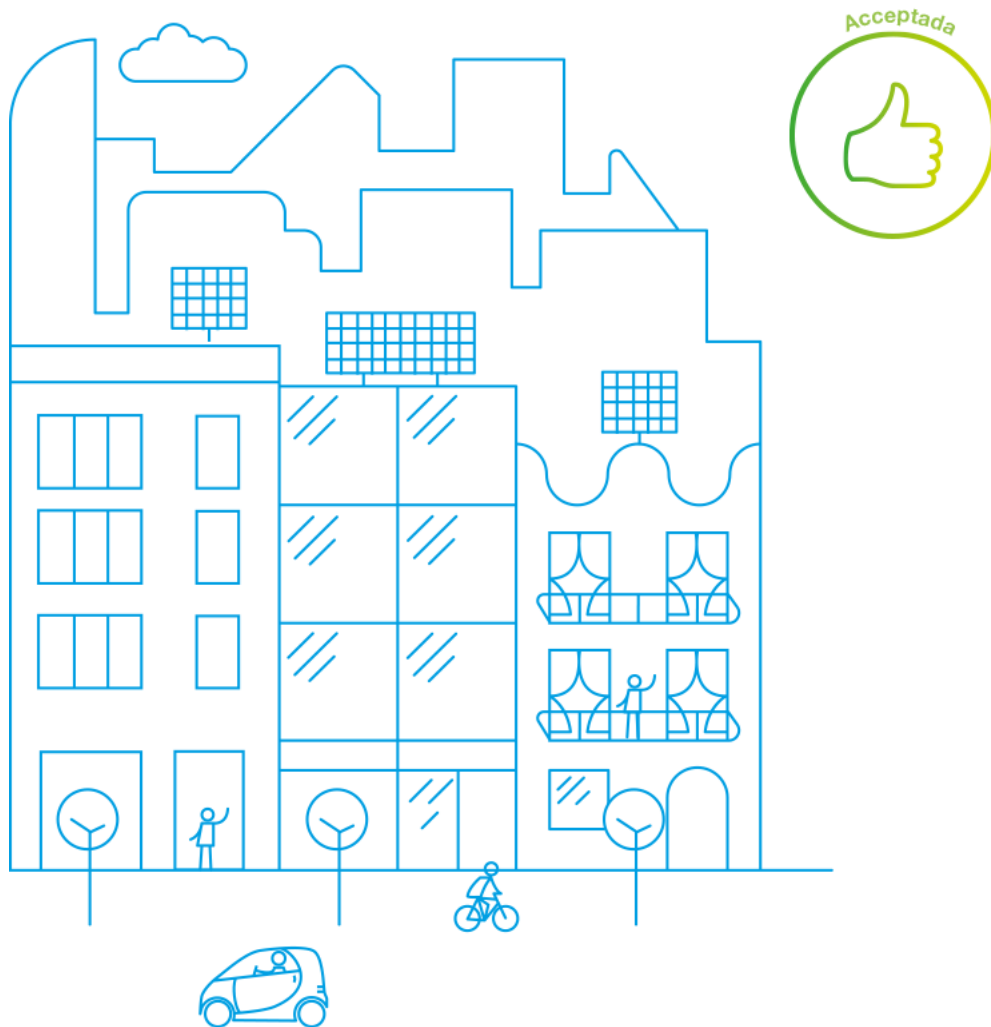
Greenpeace: Organització ecologista i pacifista internacional. Present a 55 països, amb més de 150.000 socis i sòcies a Espanya. Centren la seva activitat en aturar el canvi climàtic, protegir la biodiversitat, prevenir la contaminació i l'abús dels oceans, la terra i l'aigua dolça i promoure la pau, el desarmament mundial i la no violència.

Temàtiques sobre les que es van rebre més aportacions

Aportacions destacades

1. Instal·lació solar fotovoltaica en edificis

A continuació es pot llegir una selecció d'algunes de les aportacions rebudes que destaquen per la seva representativitat o importància.

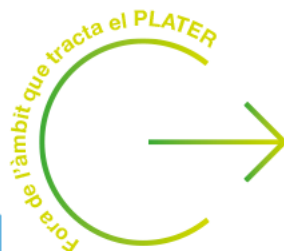
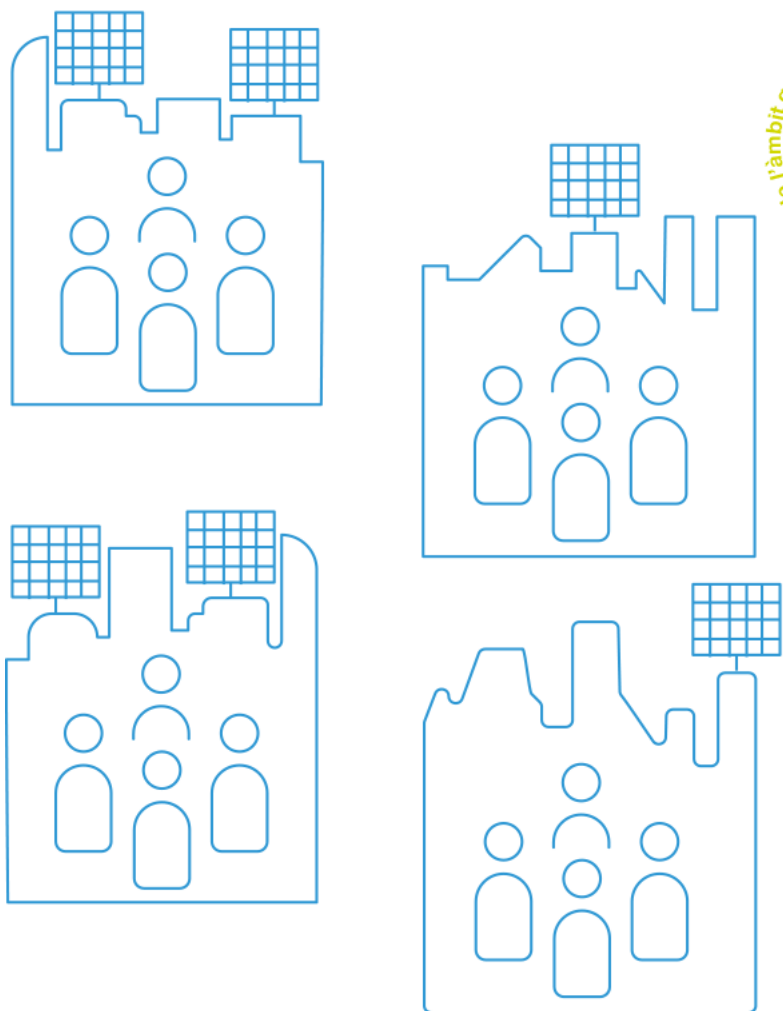
“Segons la Informació de context, el PLATER se centrarà exclusivament en la producció d'energia elèctrica mitjançant energia eòlica terrestre i solar fotovoltaica (excloent la instal·lada en els edificis).

Crec que s'hauria de tenir en compte la instal·lada en edificis.”

L'objectiu del PLATER és específicament determinar unes directrius generals i els criteris de la distribució de les instal·lacions d'aprofitament de les energies renovables, fonamentalment eòlica i fotovoltaica, a terra i en espais artificialitzats. Igualment, el PLATER també inclourà la instal·lació d'energies renovables en teulades, sempre que no existeixi un impediment major, com ara que es tracti d'edificis històrics.

Aportacions destacades

2. Comunitat energètica a cada municipi

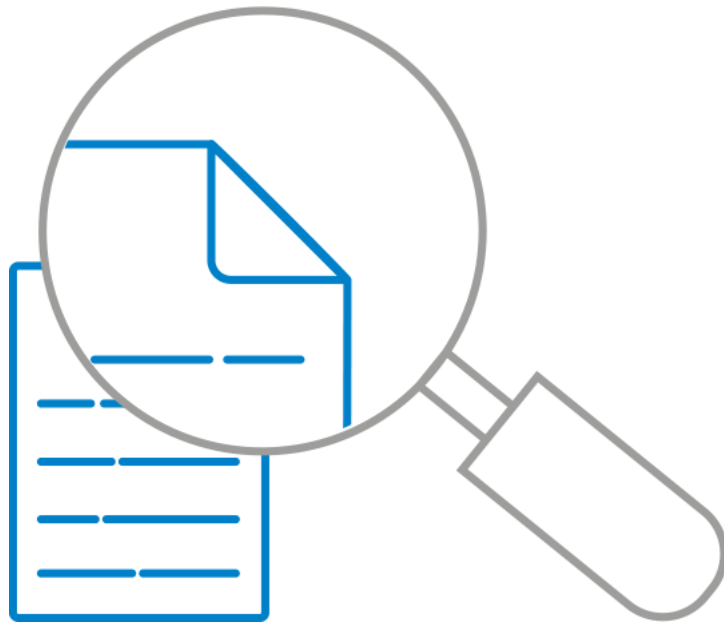

“Per cada municipi, es podria promoure una societat publico-privada a mode comunitat energètica que, a base de les instal·lacions ER implantades al municipi, donessin possibilitat de formar part de la comunitat energètica municipal.”

Aquesta proposta destaca perquè malgrat que no és objectiu del PLATER la promoció o regulació de la figura de les comunitats energètiques, aquestes jugaran un paper clau en el nou model energètic per a l'apoderament de la ciutadania, les pimes i les autoritats locals que hi participin. Seran altres instruments i normatives les que regulin o treballin el marc d'actuació de les comunitats energètiques.

Aportacions destacades

3. Impacte ambiental

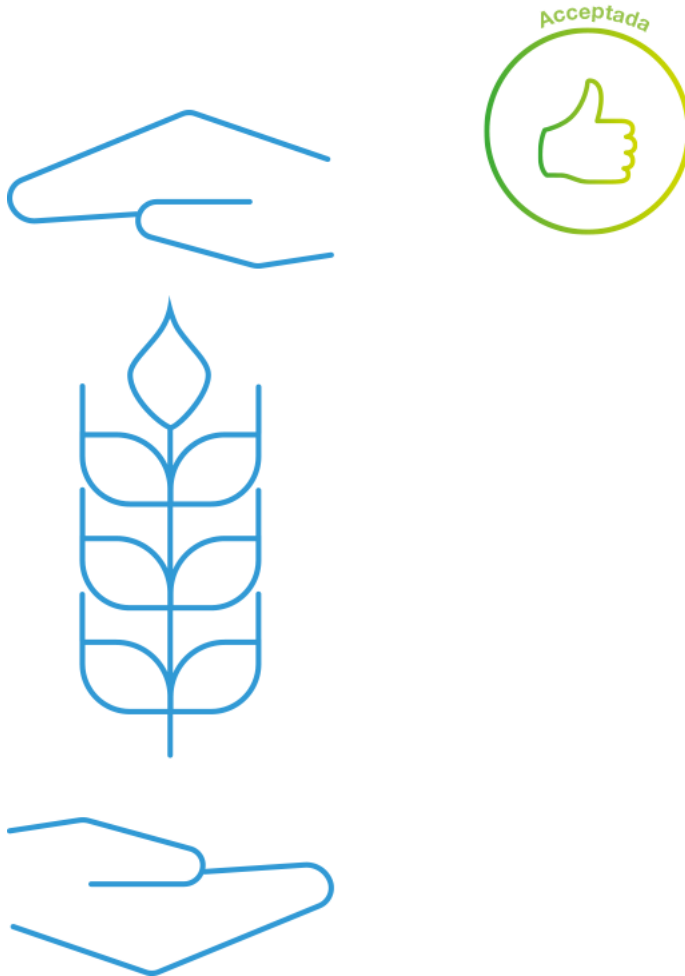

“En el Decret llei 24/2021, de 26 d'octubre, es parla d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades. Els mecanismes d'acceleració per a projectes d'energies renovables **NO HAURIEN D'EXIMIR MAI** la realització de l'estudi d'impacte ambiental. Aquests mecanismes afavoreixen la concentració de macroparcs sense cap control.”

El PLATER s'emmarca en el context normatiu de la Unió Europea i, concretament, en l'última modificació de la Directiva d'Energies Renovables (DER III) i el Reglament (UE) 2022/2577, pel que s'estableix un marc per accelerar el desplegament de les energies renovables. Aquest context en què es basa el PLATER, no exigeix en cap cas d'una avaluació ambiental a escala de projecte, sinó que es parla d'una tramitació simplificada limitat als impactes classificats com a no significatius. A més a més, el PLATER serà sotmès a una intensa i profunda avaluació ambiental estratègica del pla, element que es considera clau.

Aportacions destacades

4. Protecció de terrenys agraris

“Cal protegir els terrenys d’interès agrari de nivell I, II, III i IV per tal de garantir l’activitat agrària i la sobirania alimentària”.

Un dels aspectes clau del desenvolupament dels treballs d’elaboració del PLATER es estudiar com a criteri d’aplicació, el grau de protecció dels sòls agrícoles tenint en compte el principi de sobirania alimentària i fer-lo compatible amb el de sobirania energètica.

Aportacions destacades

5. Creació de taules territorials per a la concertació

“Crear i convocar taules territorials amb plataformes ciutadanes ambientalistes i experts en energies renovables i medi ambient per tal de garantir una planificació territorial justa i equilibrada.”

Actualment, i tal com es disposava la seva creació al DL 24/2021, ja existeix la Taula de Diàleg Social de les Energies Renovables que té per objectiu ajudar en la implantació de les energies renovables en el territori, participant en el procés d'elaboració del PLATER conjuntament amb les administracions locals i les oficines comarcals de transició energètica i proposant mesures de compensació entre territoris. Aquesta Taula està composta per representants municipals i del món local i per representants de les associacions d'energies renovables, productors d'energies renovables, cooperatives energètiques ciutadanes, organitzacions professionals agràries, cooperatives agroalimentàries i entitats ecologistes.

Aportacions destacades

6. Paper de l'administració local

“L'administració local (Ajuntaments) és clau de cara a l'acceptació social i són qui millor coneixen la seva realitat del seu territori. Han de participar de manera decisiva en la ubicació dels projectes i les tecnologies (eòlica o solar FV) a implementar en els seu territori. És especialment significatiu el seu paper en municipis petits i amb poca densitat de població.”

El PLATER definirà unes zones d'acceleració i unes zones disponibles per a la implantació de les energies renovables amb l'aplicació d'uns criteris homogenis per tot el territori que treballaran en la compatibilitat dels diferents tipus de sòls i la capacitat d'acollida del territori, considerant les seves especificitats i característiques i la disponibilitat del recurs i unes quotes comarcals en funció d'aquestes zones.

El PLATER, planteja una governança basada en l'aplicació del principi de subsidiarietat a la implantació de les energies renovables en el territori que dona major poder de decisió a l'administració local.

En aquest sentit, es preveu que les administracions locals puguin participar en l'elecció de les ubicacions finals de les energies renovables.

Aportacions destacades

7. Creació de zones d'acceleració de les renovables

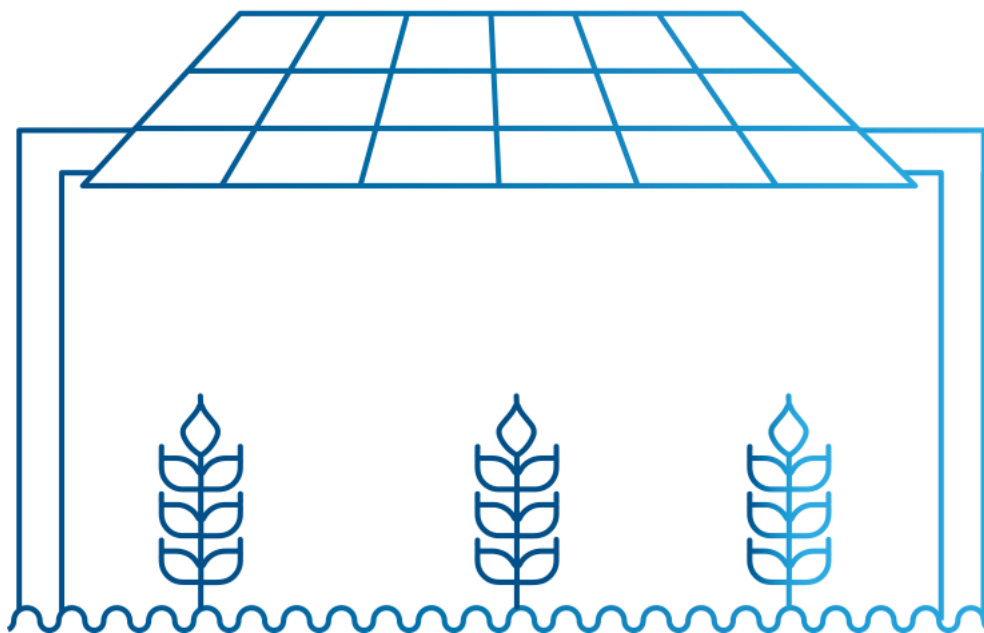

“Zones molt favorables per al desplegament renovable, per diverses circumstàncies com el consens, la tipologia de projectes, etc... que permetin una implantació més ràpida pels avantatges que suposen a efectes de tramitació.”

Els treballs d'elaboració del PLATER estudiaran i determinaran les millors zones per a la implantació de les energies renovables a terra i en espais artificialitzats. Establirà unes zones disponibles i unes zones d'acceleració de les energies renovables, aplicant uns criteris homogenis que treballaran en la compatibilitat dels diferents tipus de sòls, considerant les seves especificitats i les característiques del territori (medi ambient, paisatge, biodiversitat, espais agraris, urbanisme, patrimoni sociocultural...). Aquestes zones d'acceleració es definiran com aquelles zones amb un impacte ambiental no significatiu que estaran exemptes de dur a terme una avaluació d'impacte ambiental específica de projecte i gaudiran de procediments administratius accelerats i simplificats.

Aportacions destacades

8. Incentivar l'agrovoltaica

“S’hauria d’incentivar als promotors la projecció de parcs agrovoltaics, en el context actual dels preus de mercat i retrocés en la electrificació de la demanda, aquests son de dubtosa rendibilitat econòmica. Aquests incentius podrien venir en relació als temps de tramitació o mitjançant un cofinançament d’aquests amb la energètica pública. També s’haurien d’ampliar els criteris que es recullen al decret llei 24/202 a altres usos de conreus o activitats com l’apicultura, pastura, etc.”

Malgrat no és l’objectiu del PLATER incentivar aquest tipus d’instal·lacions, però es preveu que es faciliti la implantació de l’agrovoltaica (quan un sòl comparteix l’ús agrícola i de producció d’energia solar fotovoltaica gràcies a les característiques d’unes instal·lacions que fan compatibles els dos usos), s’ha destacat aquesta proposta perquè el Pla Integrat d’Energia i Clima de Catalunya 2030 (PINECCAT), que està en desenvolupament, serà l’instrument que determinarà les mesures i accions específiques per impulsar les instal·lacions agrivoltaiques, assegurant la seva rendibilitat econòmica, així com un marc normatiu i procés de tramitació favorable per a aquestes instal·lacions.

Aportacions destacades

9. Anàlisi de xarxes elèctriques

“Incorporar a la valoració dels criteris ambientals, l’augment de risc d’incendis forestals degut a la instal·lació de línies d’alta tensió. Cal incorporar la valoració de criteris objectius tenint en consideració la massa i el risc forestal dels municipis afectats. És necessari prioritzar el traçat de les línies evitant l’augment d’aquest risc, discórrer per zones que ja actualment tenen risc elevat, soterrant les línies i ubicant-les en espais antropitzats.”

En el marc dels treballs del PLATER, a partir de la distribució prevista de l’eòlica i la fotovoltaica, es durà a terme una anàlisi de les xarxes elèctriques de transport necessàries pel desenvolupament de les energies renovables a Catalunya amb l’objectiu de definir els grans passadissos d’aquestes infraestructures, tenint en compte el risc d’incendi.

Aportacions destacades

10. Adaptació del PLATER a la realitat territorial

“A Catalunya la població es concentra a la costa i a les àrees metropolitanes, això suposa una disponibilitat del sòl no urbanitzat desigual entre aquestes zones i l’interior del país. A més, la distribució desigual del recurs eòlic, comporta una distribució desigual dels projectes eòlics en el territori.

Les característiques de cada territori són diferents, el PLATER ha de considerar les especificitats de les àrees urbanes per poder-hi instal·lar eòlica.”

En el marc de desenvolupament dels treballs del PLATER s’estudiarà la possibilitat d’implantació de l’energia eòlica en àrees/ àmbits metropolitanos. Pel que fa als edificis, es considerarà la instal·lació de qualsevol tecnologia d’energia renovable com ara la minieòlica.

Elaboració de planificació energètica relacionada: PINECCAT30

- El Pla Integrat d'Energia i Clima de Catalunya 2030, a partir de l'evolució prevista del sistema energètic i del conjunt de les emissions de GEH de Catalunya en el període 2005-2030, fixarà els objectius energètics i climàtics per a l'any 2030 i establirà les línies estratègiques per assolir-los.
- Tindrà més de 350 accions concretes per impulsar la transició energètica i avançar cap a la neutralitat climàtica de Catalunya.
- Calendari: Es preveu que es realitzi un procés participatiu per rebre aportacions d'entitats i ciutadania concernida i es preveu la seva publicació durant l'any del 2025.

#TransicióEnergètica #PLATER